

bulletin

februari 2011

zaterdag 16 april 2011

Plantage Filmfestival 2011

Inhoud van dit bulletin

- 2** Filmfestival (vervolg van p. 1)
SOOP-gesprekken 24 februari en 31 maart
Muziek Strijktrio in Eik en Linde 27 maart
Oproep Plantage Poëzieprijs 2011
Terugblik SOOP-gesprek november 2010
- 3** Terugblik Jaarvergadering december 2010
Plantagedicht
- 4** Nieuws 'Jong in de oorlog', ooggetuigen van de
Tweede Wereldoorlog in de Plantage- Weesper-
buurt.
Ook in de Plantage Boekenmarkt 12 februari
Ook in de Plantage Open atelierroute Plantage-
Weesperbuurt 19 en 20 maart

plantage
cultuurvrienden vereniging vrienden van de plantage

Eveline van Dijck

Desmet Studio's, Plantage Middenlaan 4a

Zaterdag 16 april, 12.30 - 18.00 uur

Toegang € 10,-. Gratis voor leden van de Vrienden van de Plantage.

Zaterdagmiddag 16 april vindt in Desmet aan de Plantage Middenlaan weer ons jaarlijkse Plantage Filmfestival plaats. Deze keer staat onze buurtgenote, documentairemaakster Eveline van Dijck, in de schijnwerper. Eveline is geboren in Den Haag. Ze studeerde pedagogiek in Groningen en kwam via haar werk als onderwijsjournalist in de televisiewereld terecht. In 1989 maakte ze voor de Humanistische Omroep haar eerste lange documentaire over Turkse kunstenaars die na de militaire coup in 1980 besluiten in Turkije te blijven. Sindsdien is ze documentaires blijven maken. Haar werk bracht haar over de hele wereld, maar haar insteek is steeds dezelfde: Wat drijft de mensen? Haar bijzondere

Redactie Ko van Geemert, Ineke Vlug, Ester Wouthuysen

Uitgave Vereniging Vrienden van de Plantage, Plantage Middenlaan 18, 1018 DD Amsterdam, www.vriendenvandeplantage.nl, info@vriendenvandeplantage.nl

Verschijnt 4x per jaar. **Bestuur** Leon Deben (voorzitter), Paul Verberne (secretaris), Fred IJsebrands (penningmeester), Denise Citroen, Ko van Geemert, Michaela Hanssen, Ineke Vlug en Ester Wouthuysen. **Nieuwe leden** aanmelden via onze website.

Contributie particulieren €16, huisgenoten €7, instellingen/bedrijven €35 per jaar. Betalingen INGbank 4431490 t.n.v. Vereniging Vrienden van de Plantage, Amsterdam.

ACTIVITEITEN

Plantage Filmfestival (vervolg van p.1)

en positieve kijk op het leven heeft een groot aantal prachtige en ontroerende documentaires opgeleverd, waaruit we een mooie en representatieve selectie zullen vertonen. Daarover in

ons volgende Bulletin meer. We hopen zaterdagmiddag 16 april op een groot aantal bezoekers!

Donderdag 24 februari SOOP-gesprek: Jan Beerenhout

Gelagkamer SOOP: Nieuwe Kerkstraat 124.

16.30 uur; in samenwerking met de SOOP (www.soopnet.nl)

Toegang gratis inclusief introducés. Na afloop: buurtborrel i.s.m. de Plantage-Weesperbuurtvereniging

Oud-gemeenteambtenaar Jan Beerenhout, die al sinds zijn puberteit moslim is, zal het hebben over *De Islam & moslims in Nederland van 1600 tot heden*.

'We moeten onszelf niets wijsmaken. Wederzijds leven gevoelens van vervreemding en afkeer, wederzijds bestaan vooroordelen. We hoeven ons daarvoor niet te schamen en we hoeven ze niet politiek correct te verdringen. Maar je erdoor laten leiden is wat anders. Dat kunnen we beter overlaten aan onze verbeeldingskracht en ons verstand, gericht op een samenleving waar ruimte is voor allen om op te ademen, autochtoon en allochtoon. Maar die gezamenlijke toekomst stelt wel eisen' (aldus Beerenhout).

Donderdag 31 maart SOOP-gesprek: Annemiek Gringold en Petra Katzenstein

De Hollandsche Schouwburg en de toekomst

Foto: Joods Historisch Museum

De Hollandsche Schouwburg werd in 1892 gebouwd als theater, maar was tijdens de Tweede Wereldoorlog een deportatieplaats voor joden. Tegenwoordig is het een herdenkingsplaats en een educatief centrum van nationale beteke-

nis, dat sinds 1992 beheerd wordt door het Joods Historisch Museum (JHM). Jaarlijks komen er ruim 40.000 bezoekers, volwassenen en kinderen. Annemiek Gringold en Petra Katzenstein, beiden vanuit het JHM betrokken bij de Hollandsche Schouwburg, vertellen over de plannen voor de vernieuwing van de bijna twintig jaar oude inrichting van het museum. Het doel is om de Hollandsche Schouwburg om te vormen tot een volwaardig joodse museum, een nationaal museum over de jodenvervolgung tijdens WOII.

MUZIEK IN EIK EN LINDE

Zondag 27 maart: Strijktrio

Café Eik en Linde: Plantage Middenlaan 22.

14.00 uur; zaal open vanaf 13.45 uur.

Toegang € 5, gratis voor leden Vrienden van de Plantage.

Het strijktrio bestaat uit Katelijne Voortman, Sarinah Garsen en Jade Welling. Zij treden regelmatig in deze samenstelling op, maar hebben overigens vaste relaties met het Noord-Hollands Jeugdorkest, het Jeugd Orkest Nederland en het Nationaal Studenten Orkest. Als trio zijn ze gespecialiseerd in muziek van Dvorak en Mozart. Het programma voor 27 maart is bij het ter perse gaan van dit bulletin nog niet bekend, maar kunt u binnenkort op onze site vinden.

OPROEP

Plantage Poëzieprijs 2011

Win de 20ste editie van de Plantage Poëzieprijs en stuur een sonnet (maximaal twee sonnetten) naar info@vrienden-vandeplantage.nl of Vereniging Vrienden van de Plantage, Plantage Parklaan 6, 1018 SP Amsterdam. Het onderwerp is vrij. De gedichten moeten uiterlijk op 1 juli 2011 bij ons binnen zijn. Nadere berichten volgen.

TERUGBLIK

SOOP-gesprek 25 november

Taeke Kuipers vertelde over zijn eerste periode als nieuwe directeur van de Hortus. Aan de hand van een PowerPoint-presentatie lichtte hij zijn plannen met de tuin toe. Op korte termijn staan op het programma de modernisering van de entree, de restauratie van de bijna 100-jarige Palmenkas uit 1912 en de verbetering van de akoestiek in de Oranjerie. Dat laatste is al eind 2010 uitgevoerd door de Friese textielkunstenaar Claudy Jongstra: grote schapenwollen 'tapijten' met abstracte motieven in ingehouden kleurstellingen (geverfd met natuurlijke kleurstoffen) sieren daar nu de wanden. Op de langere termijn, liefst binnen drie jaar, denkt Kuipers aan de realisatie van een Kinderhortus. Daarnaast staat ook de isolatie van de Drie-klimatenkas hoog op de agenda, vanwege de enorme stookkosten. Bij die renovatie zullen de huidige glasplaten vervangen worden door 6 mm dik gelaagd isolatieglas, een eenmalig kostbare, maar noodzakelijke investering voor de toekomst.

TERUGBLIK

Jaarvergadering 16 december

Afgelopen december vond in de torenzaal van de Muiderpoort onze druk bezochte en levendige jaarvergadering plaats. De directeur van de Nederlandse Orde van Belastingadviseurs, de heer Frits Sobels, had aangeboden deze locatie te gebruiken. Een geweldig aanbod waar we dankbaar gebruik van hebben gemaakt. Een kleine veertigtal leden heeft genoten van deze unieke plek. Zoals u misschien wel weet, maakte de Muiderpoort deel uit van de laatste ommuring/omsingeling van Amsterdam. Alle oorspronkelijke poorten zijn inmiddels verdwenen en de Muiderpoort van nu is gebouwd in 1770/1771, nadat de oude was ingestort, van de fundering was geschoven. De poort heeft vele functies gehad, o.a. Politiebureau en atelier van beeldhouwer Jaap Kaas. Sinds 2002 wordt het gebouw gehuurd door de Nederlandse Orde van Belastingadviseurs en is het interieur onder leiding van de architect Hans Kodde geheel gerenoveerd.

Na onze formele vergadering heeft de heer Sobels een rondleiding gegeven. Daarbij moest de groep, gezien de grote belangstelling, in tweeën worden gesplitst. De eerste groep ging het gebouw in, terwijl de rest zich alvast de (uitstekende) rode wijn (aangeboden door de heer Sobels) liet smaken, waarna de rollen werden omgedraaid. De sneeuwvlokken zorgden voor een romantisch uitzicht richting Tropenmuseum en Plantage Middenlaan. Voor de diehards was er nog een nazit in de Groene Olifant, waar geanimeerd werd nagepraat over deze bijzondere vergaderlocatie. We zijn alweer druk bezig te zoeken naar een nieuwe unieke vergaderplek voor de jaarvergadering van 2011 die we dit keer hopen te houden in het voorjaar. Als u een mooie plek kent, laat het ons weten.

Plantagegedicht door J.H. van Geemert

Ode aan de Plantage

Als je hier wacht,
hoor je de voetstappen van Hugo de Vries,
vind je de woorden van Henri Polak,
huiver je voor het beeld van Wolkers,
verdeel je Wertheims geld.

Als je hier bent,
ervaar je Morriëns gewone wonderen,
ontmoet je Zee- en Westerman,
ben je voor even vriend van Reve.

Als je hier zit,
lopen aan de overkant
nog altijd mannen
met lange baarden
en krullen
in het zwart.

Het gedicht (met de toelichting, zie hieronder) zal dit jaar een plaatsje krijgen in het Wertheimpark.

Toelichting:

- **A. Morriën** (1912-2002), auteur. Woonde meer dan een halve eeuw op de Plantage Muidergracht, nr 3.
- **H. Polak** (1868-1943), in 1894 oprichter van de Algemene Nederlandse Diamantbewerkersbond. In 1945 kreeg de Plantage Franschelaan zijn naam; op nr 9 vinden we het vakbondsgebouw, naar een ontwerp van H.P. Berlage (uit 1900).
- **G. Reve** (1923-2006), auteur. Woonde enige tijd in de Plantage Kerklaan, nr 43.
- **H. de Vries** (1848-1935) was van 1896 tot 1910 directeur van de Hortus Botanicus. Woonde in de Plantage Parklaan, nr 9. Na hem huisvestte dit pand achtereenvolgens de joodse vereniging Beis Jisroel (vanaf 1919), een afdeling van de Joodse Raad en een kantoor van de joodse Hoogduitse gemeente (tot 1973).
- **A. C. Wertheim** (1832-1897), bankier en filantroop. In 1898 werd dit parkje (uit 1812) naar hem vernoemd.
- **G. F. Westerman** (1807-1890), een van de oprichters van de dierentuin Artis uit 1838. Woonde in de Plantage Middenlaan (waar nu de Hollandsche Schouwburg staat, nr 24).
- **J. Wolkers** (1925-2007), schrijver en beeldend kunstenaar. In 1993 werd zijn Auschwitz-monument (1977) vanaf begraafplaats De Nieuwe Ooster hierheen verplaatst.
- **P. Zeeman** (1865-1943), natuurkundige. Ontving in 1902 de Nobelprijs. Zijn laboratorium, dat zijn naam droeg, bevond zich op de Plantage Muidergracht, nr 4.

NIEUWS

'Jong in de oorlog', ooggetuigen van de Tweede Wereldoorlog in de Plantage-Weesperbuurt.

In de Plantage- Weesperbuurt is tot op de dag van vandaag de herinnering aan de Tweede Wereldoorlog pregnant aanwezig. Op plekken als de Hollandsche Schouwburg, de crèche ertegenover, het voormalige bevolkingsregister, het Verzetsmuseum, het Auschwitzmonument in het Wertheimpark, het Erkentelijkheidsmonument in de Weesperstraat, etc., overall worden we eraan herinnerd dat zich hier heftige tonelen hebben afgespeeld: aanslagen, deportaties, ontsnappingen, verzet en onderduik. Hierover is al veel gepubliceerd en gerapporteerd.

Maar wat we niet weten is hoe de mensen, die hier woonden of werkten, het dagelijkse leven en de gebeurtenissen hebben ervaren. De meeste van deze – destijds jonge – mensen hebben hun persoonlijke belevenissen niet eerder verteld. Hun verhalen zijn een belangrijke aanvulling op bestaand materiaal, dat meestal uit het oogpunt van de slachtoffers is beschreven.

Dat deze buurt een bijzondere rol toebedeeld heeft gekregen en het centrum is geworden van de jodenvervolging is mede voortgekomen uit de sociale structuren van vóór de oorlog, toen dit deel van de stad een gemengde buurt was. Ongeveer de helft van de inwoners was joods. Een deel woonde in een van de vele pensions en rusthuizen.

De Vereniging Vrienden van de Plantage heeft vorig jaar het initiatief genomen om persoonlijke verhalen van deze jonge mensen, die in de oorlog getuige waren van ingrijpende gebeurtenissen in deze buurt, op te tekenen. Zij gingen hier naar school, woonden en werkten in dit deel van de stad, pleegden er lijdelijk of daadwerkelijk verzet, keken toe, of zaten er ondergedoken. Ieder beleefde in dezelfde buurt de oorlog vanuit zijn eigen perspectief en achtergrond.

Wij zijn de Rabobank Amsterdam zeer erkentelijk dat deze ons vorig jaar voor dit project een subsidie van € 7.500 heeft toegekend. Met dat bedrag kunnen het voorbereidend onderzoek, de interviews, de filmregistraties en de verwerking van de teksten gefinancierd worden.

Het is onze bedoeling om in een volgende fase, waarvoor we nog extra subsidie zoeken, uit deze filmregistraties een filmdocumentaire te maken en een boekje samen te stellen.

OOK IN DE PLANTAGE

Boekenmarkt van de Heimans en Thijssse Stichting

zaterdag 12 februari 2011, vanaf 11.00 u. tot ca 14.00 u.

Hugo de Vriescentrum, Plantage Middenlaan 2c

Voor de snelle beslissers is er dit weekend een interessante boekenmarkt. De meeste boeken die worden aangeboden werden aan de stichting geschonken door mensen die een binding hebben met natuur en milieu. Voor de dubbele

exemplaren in de collectie zoekt de stichting nu via deze boekenmarkt nieuwe liefhebbers. Boekenliefhebbers zijn welkom, een vrijwillige bijdrage aan de Heimans en Thijssse Stichting ook. Zie voor meer informatie, ook m.b.t. aangeboden boektitels, onze website.

Sfinxen in het Wertheimpark (detail), foto Franka van Dijken, jonge fotografe uit de buurt

OOK IN DE PLANTAGE

Open atelierroute in de Plantage- Weesperbuurt

19 en 20 maart

Centrale expositieruimte: Academie voor Beeldende Vorming, Hortusplantsoen

Meer dan 30 beeldend kunstenaars uit de buurt tonen tijdens dit weekend hun werk in hun eigen ateliers. De manifestatie, met daarbij aan kunst gerelateerde evenementen, zal plaatsvinden in het gebied dat wordt begrensd door de Amstel, Singelgracht, Nieuwe Vaart en de Valkenburgerstraat. Op de centrale expositie, waar van iedere deelnemende kunstenaar werk hangt, is aanvullende informatie en ook de wandelroute te verkrijgen.

Actuele informatie: www.openateliersplantageweesper.nl

OBSERVATIES UIT DE BUURT

De column van Joke van der Wey kunt u in het volgende nummer weer tegemoet zien.

ALS HUIZEN KONDEN SPREKEN

De volgende aflevering verschijnt in ons bulletin 2011 nr. 2, Eerder verschenen verhalen uit deze serie zijn ook te vinden op onze website en www.communityjoodsmonument.nl